

УДК 339.9(06)

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.74-41>**Кут М.О.**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій
*Львівський національний університет імені Івана Франка***Гончарук А.Т.**студентка
*Львівський національний університет імені Івана Франка***Kut Mariia**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Security and Strategic Studies
*Lviv National University named after Ivan Franko***Honcharuk A.T.**Student
*Lviv National University named after Ivan Franko***АКТУАЛЬНІ ПАТЕРНИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ АРХІТЕКТУРИ****CURRENT PATTERNS OF WORLD ECONOMIC ARCHITECTURE**

У статті проаналізовано основні риси сучасного глобального фінансового ландшафту. Розглянуто «нові моделі економіки», описано ідеалістичні поривання держав щодо розбудови конкурентних форм ІТ-іміджу. Проілюстровано Світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності від 2023 року. Висвітлено критичні передумови формування актуальних властивостей світової економічної системи. Інтерпретовано рушійні сили «цифрової» траєкторії розвитку світового господарства. Виокремлено основні чинники глобального економічного потенціалу, зокрема такі: вимушена міграція людського капіталу, спотворення глобальних ланцюжків постачання, недієздатність системи світової продовольчої безпеки, дезорганізація міжнародної ліквідності. Проілюстровано три ключових компоненти глобального економічного розвитку з акцентом на динаміці відновлення інтернаціонального фінансового клімату. Проаналізовано конститутивні кількісні показники траєкторії економічного занепаду з визначенням інноваційних прогнозів щодо центру фінансового відновлення.

Ключові слова: глобальний економічний ландшафт, світова фінансова архітектура, глобальне господарство, економічна дипломатія, цифрова економіка, інформаційна ера, санкції, інфляція, міжнародна ліквідність, регіоналізація.

The article analyses the main features of the modern global financial landscape. The "new economic models" are considered, the idealistic urges of states to build competitive forms of IT image are described. Domestic authors comprehensively considered the qualitative characteristics of the global economy in terms of its innovativeness. The World Ranking of Digital Competitiveness from 2023 is illustrated. Critical prerequisites for the formation of current properties of the world economic system are highlighted. The categories of economic diplomacy, regionalization, migration movement, as well as the knot of food/energy security issues were studied – in particular, in the context of the growth of global debt. The driving forces of the "digital" trajectory of the development of the world economy are interpreted. The pattern of economic diplomacy is described by three phenomena – sanctions pressure, multilateral coordination, as well as the reactionary policy of protectionism as a response of states to the actual geo-economic realities. The main factors of the global economic potential are singled out, in particular the following: forced migration of human capital, distortion of global supply chains, incapacity of the world food security system, disorganization of international liquidity. Three key components of global economic development are illustrated with an emphasis on the dynamics of the recovery of the international financial climate. The problem of the sensitivity of developing countries to the turbulence of the world economic architecture is singled out, the inflation index manifests as one of the key quantitative rates of reduction of inflationary pressure in both developed and developing countries. Constitutive quantitative indicators of the trajectory of economic decline are analysed with the determination of innovative forecasts regarding the centre of financial recovery.

Key words: global economic landscape, world financial architecture, global economy, economic diplomacy, digital economy, information era, sanctions, inflation, international liquidity, regionalization.

Постановка проблеми. Сьогоднішній глобальний економічний ландшафт функціонує в умовах невідомості. Носіями постіндустріальної епохи господарської реальності, безсумнівно, є інновації, що зводять рамки цифрової конституції сучасності. Адаптивність диджиталізація, інновації, інклюзивність – царина невичерпної спадщини інформаційної ери [9]. Властиво, що «нові моделі економіки» не стосуються виключно атрибутивних характеристик світової фінансової архітектури, вони радже віддзеркалюють її цільові драйвери – ідеалістичні поривання держав щодо розбудови конкурентних форм IT-іміджу.

Описані прагнення статистично ілюструє Світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності від 2023 року (World Digital Competitiveness Ranking) [22]. США, Нідерланди, Сінгапур, Данія, Швейцарія – займаючи перші позиції індексу, демонструють комплексну кореляцію між стійкістю економічного процвітання та диджиталізацією фундаментального компаса державотворчих атрибутивних чинників.

Русійна сила інновацій очевидна, однак навіть попри володіння конститутивною спроможністю у контексті формування ядра глобальної економічної архітектури – описана тілобудова не третирує суперечностей. Така амбівалентність зумовлена не лише постпандемічними реаліями існування національних економік, але й спровокованими повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну гео економічними наслідками.

Вимушена міграція людського капіталу, спотворення глобальних ланцюжків постачання, неадекватність системи світової продовольчої безпеки, дезорганізація міжнародної ліквідності тощо – усі ці чинники нині є актуальними компонентами глобального економічного потенціалу. Властиво, що описані фактори, безпристрасно зумовлені колізією пандемічного минулого та воєнного сьогодення, щільно поєднаними найважливішим патерном світової економічної архітектури – глобалізацією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на те, що завдання аналізу вимагає щонайбільш акту-

ального висвітлення інтернаціональних трендів фінансової структури світового господарства, в основі дослідження властиво міститимуться здебільшого відомості з доповідей ключових багатосторонніх торговельних організацій – Світового банку, Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Міжнародного валютного фонду (МВФ), а також Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Властиво, що комплексний розгляд якісних характеристик глобальної економіки у характері її інноваційності пропонують вітчизняні автори: як установи – Національний інститут стратегічних досліджень, так і дослідники, зокрема, Г.Л. Матвієнко-Біляєва, В.В. Македон тощо.

Формулювання завдання дослідження. Висвітлення конститутивних властивостей сучасної глобальної економічної системи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз структури світового економічного господарства дозволяє виокремити дві характерні (хоча й не вичерпні) категорії. Перша група – якісні показники – зображає атрибутивні риси, притаманні плинній природі глобальної фінансової конституції. Описаними властивостями можна вважати категорії економічної дипломатії, регіоналізації, міграційного руху, а також вузол питань продовольчої/енергетичної безпеки – зокрема в контексті зростання обсягу глобальної заборгованості.

Друга фракція – кількісні показники. Традиційні для дослідження міжнародного гео економічного тіла відомості, а саме: рівень зростання світової економіки, індекс інфляції, індекс реальної заробітної плати тощо – дозволяють узгодити якісні показники з так званою «числовою реальністю». Властиво, що аналіз вищезазначених ознак варто здійснювати у консолідації задля повного розкриття ядра дослідження.

Сьогоднішня архітектура глобального фінансово середовища виражає чіткий фокус на *економічній дипломатичній активності*, яка рельєфно формується трендами сучасного фінансового біхевіоризму [15]. Найбільш виразно патерн економічної дипломатії можна описати трьома явищами – санкційним тиском, багатосторонньою координацією, а також реакційною політикою протекціонізму як відповіді держав на фактичні гео економічні реалії [10].

Фактор санкційного тиску просякає усю конструкцію актуального стану світової економіки. Новий період Російсько-української війни, що розпочався у лютому 2022 року, суттєво вплинув на активізацію застосування санкцій як інструмента тиску на актора-порушника основоположних принципів міжнародного співіснування. Властиво, що попри ведення дискусії щодо ефективності описаного компонента одного з ключових патернів сучасного світового господарства – економічної дипломатії – статистичні відомості ілюструють стійку зацікавленість держав у такому засобі впливу, адже сьогодні Російська Федерація, зі даними ресурсу Statista, є найбільш підсанкційною країною у світі [16].

Санкції – не єдиний компонент економічної дипломатії. Важливо розуміти, що наближеність до глобальної рецесії зумовила відповідне пристосування держав до чинного фінансового ландшафту, виражене у впровадженні протекціоністських заходів за дефіциту ваги багатосторонніх економічних акторів [14]. Згідно зі звітом Конференції ООН з торгівлі і розвитку від 2023 року, жорсткий характер монетарної політики,

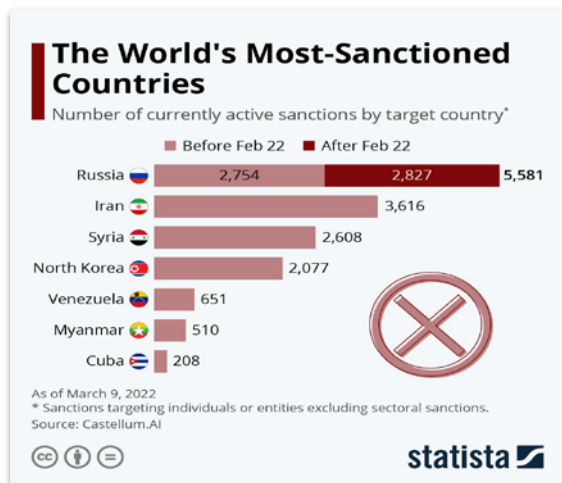

Рис. 1. Країни світу з найбільшою кількістю санкцій

Джерело: [16]

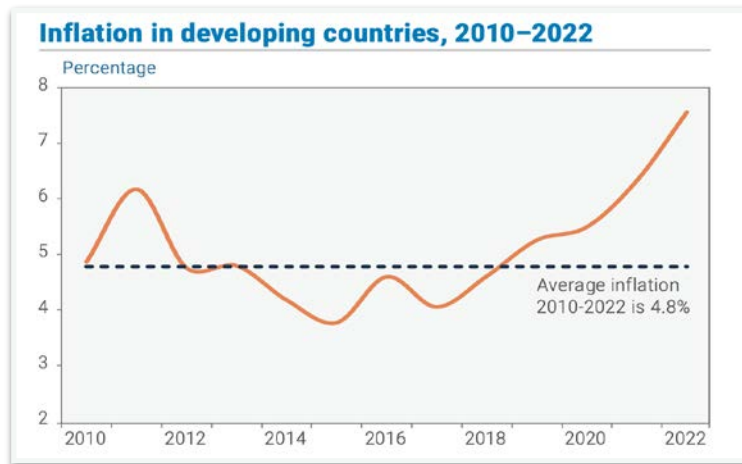

Рис. 2. Кількість країн, що розвиваються, з державним боргом

Джерело: [12]

поступово призводить до зростання нерівності, впливаючи на природу глобального попиту та регіональну здатність держав його підтримувати [19, с. 73].

Наступним важливим патерном глобального економічного господарства є *питання міжнародної економічної вразливості*. Хоча цей показник є частиною кількісних ознак, він раціонально розкриває характер впливу економічної дипломатії розвинених держав. Вже згаданий звіт Конференції ООН з торгівлі і розвитку від 2023 року визначає боргову вразливість країн, що розвиваються, як одну з основних атрибутивних рис сучасного економічного порядку [19, с. 112]. Власливо, що згідно з даними Конференції ООН з торгівлі і розвитку, на країни, що розвиваються, припадає майже 30% боргових зобов'язань зі сталим, як ілюструє *Схема II*, зростанням позикового навантаження [12].

Чому цей патерн є важливим для аналізу? По-перше, він вказує на нерівномірність економічного відновлення у контексті його якісної регіоналізації [10]. По-друге, критерій демонструє урізання характеру політичної автономії країн, що розвива-

ються, вказуючи на відсутність паритету в архітектурі глобальної економічної структури. Власне останнім аргументом на підтвердження конститутивності описаного патерну є проблема дуалізму – останні десятиліття існувала гіпотеза про те, що так званий Глобальний Південь стане двигуном економічної глобалізації, однак активізація жорсткої форми монетарної політики детермінувала вразливість рівноправного сталого розвитку, змістивши тягар боргових зобов'язань на групу держав, що продовжують розвиватись [19, с. 103].

Третім патерном сучасної глобальної економічної системи доцільно вважати концепцію *регіоналізації*, що органічно впливає з двох попередніх властивостей. Традиційно будучи побічною дією тривалої економічної нерівності, описаний атрибут використовують лише у рамках демонстрації вразливості групи держав, які розвиваються (як прикладу окремого «регіону»), що властиво ілюструє компонент боргової вразливості, однак сьогодні регіоналізацію можна піднести у контексті резистентності.

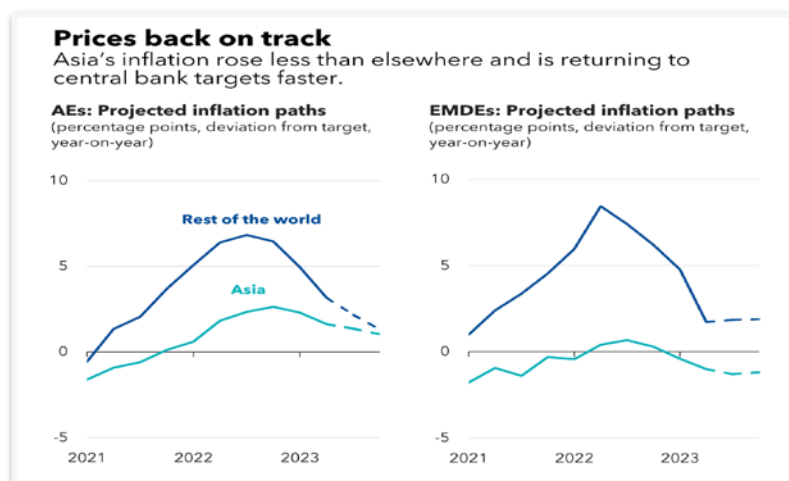

Рис. 3. Інфляція в країнах, що розвиваються

Джерело: [24]

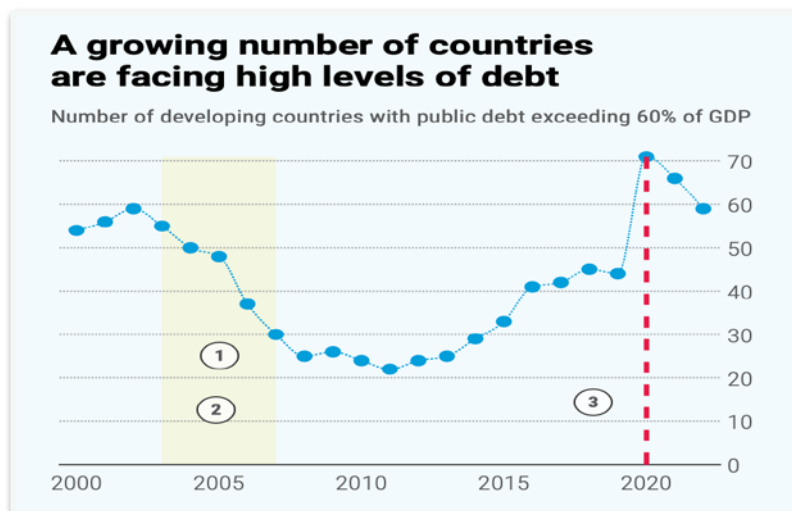

Рис. 4. Моделювання траєкторії індексу інфляції в Азії

Джерело: [13]

У випадку першого подання проблеми чутливість країн, що розвиваються, до турбулентності світової економічної архітектури маніфестує індекс інфляції як один із ключових кількісних показників характеру економічного середовища [18].

Економічний потенціал Азії ілюструє супротив описаній негативній конотації щодо процесів регіоналізації. За прогнозами Міжнародного валютного фонду від 2023 року, Азійсько-Тихоокеанський регіон стимулюватиме рівень глобального економічного зростання через заохочення обсягу споживання [13]. Описане явище виявляється, зокрема, через прогнозовані темпи скорочення інфляційного тиску як у розвинених країнах, так і у державах, що розвиваються.

Іншими словами, регіоналізація передбачає не лише відсутність паритету, але і якісний перерозподіл фінансових рушіїв, зумовлений сталим рухом економічних потенціалів.

Висновки. Властиво, що глобальна фінансова структура є не вичерпною, однак найбільш видимими сьогодні можна виокремлювати саме такі патерни, як – комплексність природи економічної дипломатії, що органічно формує рамки тенденцій світової фінансової діяльності; – критерій вразливості, що ілюструє динаміку властивих для окремих держав моделей економічного відновлення; а також явище регіоналізації – як амбівалентної концепції розуміння природи розподілу у поєднанні питань нерівності та інклюзивності.

Попри об'єктивну наявність чинників цифровізації, якісної міграції ключових ринків, інноваційності, а також характерного для сучасного світового господарства енергетичного переходу, описані патерни націлені не на повне розкриття глобальної фінансової конституції – радше на ілюстрацію динаміки її архітектурних зрушень.

Список використаних джерел:

1. Заяць О.І. Економіко-конкурентне домінування міждержавних інтеграційних об'єднань. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2020. № 31 (70). С. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-1>
2. Zayats O.I. Trade and competitive cooperation of the EU with the major international integration groupings. *Actual problems of international relations*. 2020. № 143. P. 55–68. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2020.143.1.57-68>
3. Заяць О.І. Системна торговельно-конкурентна взаємодія ЄС – МЕРКОСУР. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 12. С. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.4>
4. Заяць О.І. Мегарегіональні торговельні угоди як інструмент глобальної конкуренції. *Вісник Одеського національного університету*. 2020. № 4 (83). С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-83-2>
5. Заяць О.І. Підходи до оцінки ефективності впливу вступу країни у інтеграційне об'єднання на його конкурентну силу. *Інтелект XXI*. 2020. № 3. С. 13–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-3.2>
6. Заяць О.І. Системна взаємодія інтеграційних союзів в умовах глобальної конкуренції. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 3. С. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-2>
7. Заяць О.І. Фактори формування конкурентної сили міжнародних інтеграційних об'єднань. *Regional Review*. (Trebišov, Slovenska republika). 2020. Vol. 1. С. 216–239. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/35813>
8. Zayats O. Category the competitive force of the country. *Actual Problems of Economics*. 2019. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2019-1-222-6-14>
9. Македон В.В. Тенденції розвитку цифрової економіки як господарської системи. *Економічний простір*. 2022. № 181. С. 115–119. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/handle/123456789/9757>.
10. Перспективи світової економіки в 2023–2024 роках. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/perspektyvy-svitovoyi-ekonomiky-v-2023-2024-rokakh>

11. Рівень інфляції за країнами у 2022 році. URL: <https://psm7.com/uk/review/strany-s-samym-vysokim-urovнем-inflyacii.html>
12. A world of debt. UNCTAD. URL: <https://unctad.org/publication/world-of-debt>
13. Asia Continues to Fuel Global Growth, but Economic Momentum is Slowing. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/10/13/asia-continues-to-fuel-global-growth-but-economic-momentum-is-slowing>
14. Five things you need to know about the global economy in 2023. United Nation. URL: <https://www.un.org/en/desa/5-things-you-need-know-about-global-economy-2023>
15. Global trends of economic diplomacy development under globalization. Marketing and Management of Innovations. 2015. No. 1. P. 135–146. URL: https://mmi.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/mmi/volume-6-issue-1/mmi2015_1_135_146.pdf
16. Infographic: The World's Most-Sanctioned Countries. Statista Daily Data. URL: <https://www.statista.com/chart/27015/number-of-currently-active-sanctions-by-target-country/>
17. Sanctions against Russia: what have been the effects so far? – Economics Observatory. Economics Observatory. URL: <https://www.economicsobservatory.com/sanctions-against-russia-what-have-been-the-effects-so-far>
18. The Global Economic Outlook in Five Charts. World Bank Blogs. URL: <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/global-economic-outlook-five-charts-0>
19. The Trade and Development Report 2023: Growth, Debt and Climate – Realigning the Global Financial Architecture. Geneva : United Nations publication issued by the United Nations Conference on Trade and Development, 2023. 174 p. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdr2023_en.pdf
20. The Trends That Will Define the Global Economy in 2024 – ProMarket. ProMarket. URL: <https://www.promarket.org/2024/01/26/the-trends-that-will-define-the-global-economy-in-2024/>
21. What is 'global debt' – and how high is it now?. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2023/12/what-is-global-debt-why-high/>
22. World Bank Group. Protectionism Is Failing to Achieve Its Goals and Threatens the Future of Critical Industries. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2023/08/29/protectionism-is-failing-to-achieve-its-goals-and-threatens-the-future-of-critical-industries>
23. World Digital Competitiveness Ranking 2023. IMD. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>
24. World Economic Situation and Prospects: Rising inflation hits developing countries. United Nation. URL: <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-may-2022-briefing-no-160/>

References:

1. Zaiats O. (2020) Ekonomiko-konkurentne dominuvannya mizhderzhavnykh intehratsiinykh obiednan [Economic and competitive domination of the intergovernmental integration associations]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho*, no. 31 (70), pp. 1–4. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-1>
2. Zayats O. (2020) Trade and competitive cooperation of the EU with the major international integration groupings. *Actual problems of international relations*, no. 143, pp. 55–68. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2020.143.1.57-68>
3. Zaiats O. (2020) Systemna torhovelno-konkurentna vzaiemodiia YeS – MERKOSUR [Systemic trade and competitive cooperation between the EU and Mercosur]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, no. 12, pp. 27–30. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.4>
4. Zaiats O. (2020) Meharehionalni torhovelni uhody yak instrument hlobalnoi konkurentsii [Mega-regional trade agreements as a tool of global competition]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu*, no. 4 (83), pp. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/4-83-2>
5. Zaiats O. (2020) Pidkhody do otsinky efektyvnosti vplyvu vstupu krainy u intehratsiine obiednannya na yoho konkurentnu sylu [Approaches to assessing the impact of the country's accession to an integration grouping on its competitive force]. *Intelekt XXI*, vol. 3, pp. 13–17. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-3.2>
6. Zaiats O. (2020) Systemna vzaiemodiia intehratsiinykh soiuzyv v umovakh hlobalnoi konkurentsii [Systemic interaction of integration groupings in a competitive environment]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, no. 3, pp. 12–17. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-2>
7. Zaiats O. (2020) Faktory formuvannya konkurentnoi syly mizhnarodnykh intehratsiinykh obiednan [Factors of the shaping international integration groupings' competitive force]. *Regional Revue* (Trebišov, Slovenska republika), vol. 1, pp. 216–239. Available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/35813>
8. Zayats O. (2019) Category the competitive force of the country. *Actual Problems of Economics*. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2019-1-222-6-14>
9. Makedon V.V. (2022) Tendentsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky yak hospodarskoi systemy [Trends in the development of the digital economy as an economic system]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 181, pp. 115–119. Available at: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/handle/123456789/9757>
10. Perspektyvy svitovoy ekonomiky v 2023–2024 rokakh (2023) [Prospects of the world economy in 2023–2024]. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/perspektyvy-svitovoyi-ekonomiky-v-2023-2024-rokakh>
11. Riven inflatsii za krainamy u 2022 rotsi (2022) [Inflation rate by country in 2022]. Available at: <https://psm7.com/uk/review/strany-s-samym-vysokim-urovнем-inflyacii.html>
12. A world of debt. UNCTAD. Available at: <https://unctad.org/publication/world-of-debt>
13. Asia Continues to Fuel Global Growth, but Economic Momentum is Slowing. International Monetary Fund. Available at: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/10/13/asia-continues-to-fuel-global-growth-but-economic-momentum-is-slowing>
14. Five things you need to know about the global economy in 2023. United Nation. Available at: <https://www.un.org/en/desa/5-things-you-need-know-about-global-economy-2023>
15. Global trends of economic diplomacy development under globalization (2015) *Marketing and Management of Innovations*, no. 1, pp. 135–146. Available at: https://mmi.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/mmi/volume-6-issue-1/mmi2015_1_135_146.pdf

16. Infographic: The World's Most-Sanctioned Countries. Statista Daily Data. Available at: <https://www.statista.com/chart/27015/number-of-currently-active-sanctions-by-target-country/>

17. Sanctions against Russia: what have been the effects so far? – Economics Observatory. Economics Observatory. Available at: <https://www.economicsobservatory.com/sanctions-against-russia-what-have-been-the-effects-so-far>

18. The Global Economic Outlook in Five Charts. World Bank Blogs. Available at: <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/global-economic-outlook-five-charts-0>

19. The Trade and Development Report 2023: Growth, Debt and Climate (2023) – Realigning the Global Financial Architecture. Geneva: United Nations publication issued by the United Nations Conference on Trade and Development. 174 pp. Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/tdr2023_en.pdf

20. The Trends That Will Define the Global Economy in 2024 – ProMarket. ProMarket. Available at: <https://www.promarket.org/2024/01/26/the-trends-that-will-define-the-global-economy-in-2024/>

21. What is 'global debt' – and how high is it now?. World Economic Forum. Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2023/12/what-is-global-debt-why-high/>

22. World Bank Group. Protectionism Is Failing to Achieve Its Goals and Threatens the Future of Critical Industries. World Bank. Available at: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2023/08/29/protectionism-is-failing-to-achieve-its-goals-and-threatens-the-future-of-critical-industries>

23. World Digital Competitiveness Ranking 2023. IMD. Available at: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>

24. World Economic Situation and Prospects: Rising inflation hits developing countries. United Nations. Available at: <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-may-2022-briefing-no-160/>